

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim,
fan va
innovatsiyalar vazirligi

№ 7994-0069-3f8f-65d0-4424-5336-4807
Hujjat yaratilgan sana: 2025-12-15
Ariza raqami: 233967674

Hujjat berilgan: BAYJONOV FURQAT BAXRAMOVICH
JShShIR: 31001903140066

**Oliy ta'lim tashkilotlari talabalari uchun tayyorlangan
o'quv adabiyotini ekspertizadan o'tkazganlik natijasi bo'yicha
MA'LUMOTNOMA**

Muallif haqida ma'lumot

Muallif F.I.O.	Ilmiy darajasi	Lavozimi
BAYJONOV FURQAT BAXRAMOVICH	Fan nomzodi (PhD)	Dotsent

Hammuallif (lar) haqida ma'lumot

Hammuallif F.I.O.	Ilmiy darajasi	Lavozimi
XALILOV FARXOD FURQAT O'G'LI	Fan nomzodi (PhD)	Katta o'qituvchi
ISAQULOV TO'LQIN MAHMUD O'G'LI	Fan nomzodi (PhD)	Dotsent
ABDURAZZAQOV O'KTAM ABDUQAYUMOVICH	Ilmiy darajasiz	Katta o'qituvchi

O'quv adabiyoti haqidagi ma'lumot

O'quv adabiyoti nomi:	Xalq pedagogikasi
O'quv adabiyoti turi:	O'quv qo'llanma
Fan bloki:	Majburiy fan
Ta'lim yo'nalishi (mutaxassislik) kodi, nomi:	Pedagogika

Ekspertiza xulosasi:	Mazkur o'quv adabiyoti nashr qilishga tavsiya etildi.
-----------------------------	---

Mazkur hujjat Vazirlar Mahkamasining 2017 yil 15 sentyabrdagi 728-son qaroriga muvofiq Yagona interaktiv davlat xizmatlari portalida shakllantirilgan elektron hujjatning nusxasi bo'lib, davlat organlari tomonidan ushbu hujjatni qabul qilishni rad etishlari qat'iy taqiqlanadi. Hujjat haqiqiylikini repo.gov.uz veb-saytida hujjatning noyob raqamini kiritib yoki mobil telefon yordamida QR- kodni skaner qilish orqali tekshirish mumkin.

7939

**BAYJONOV F.B., XALILOV F.F.,
ISAQULOV T.M., ABDURAZZAQOV O'.A.**

XALQ PEDAGOGIKASI

UDK: 37.01
BBK: 74.03
B 32

Bayjonov F.B.

Xalq pedagogikasi/ Xalilov F.F., Isaqulov T.M., Abdurazzaqov O'.A./
O'quv qo'llanma. – Toshkent: "METHODIST NASHRIYOTI", 2026. – 180 b.

Ushbu o'quv qo'llanma 60110100 – Pedagogika yo'nalishi talabalari uchun yaratilgan bo'lib, unda "Xalq pedagogikasi" fanining mazmuni, predmeti, metodologiyasi, xalq pedagogikasi manbalari, xalq pedagogikasining didaktik va tarbiyaviy imkoniyatlari, "Xalq pedagogikasi" va o'rta osiyo buyuk mutafakkirlarining pedagogik g'oyalari, xalq og'zaki ijodi xalq pedagogikasining muhim manbalari, "Avesto" va xalq pedagogikasi g'oyalariidagi uyg'unlik, masal, matal va maqollarning mantiqiy fikrlashni rivojlantirishdagi ahamiyati, dostonlar va afsonalar – bebaho qadriyatlar majmui sifatida, oila tarbiyasining xalq pedagogikasi manbalarida aks etishi, "Xalq pedagogikasi" da yoshlarni tarbiyalashning metod, usul va vositalari, diniy ta'limotlar xalq pedagogikasining muhim ma'naviy axloqiy tarbiya vositasi sifatida, islom dinida axloqiy – ma'naviy qarashlar, hadislarining mazmun mohiyati va tarbiyaviy ahamiyati, "Xalq pedagogikasi"da milliy urf-odatlar, an'analar, udumlar, bayram va marosimlarning tarbiya vositasi sifatidagi o'rni, xalq pedagogikasida turli xalq va millat urf odatlari, an'analari, marosimlari, xalqning madaniy merosi, xalq pedagogikasida mavsumiy va diniy bayramlarning mazmun mohiyati va tarbiyaviy ahamiyati, turli xalqlar pedagogikasida milliy urf odatlar, an'analar, marosimlarning qiyosiy taxlili, xalq pedagogikasida milliy o'yinlarning mazmuni va tarbiyaviy ahamiyati, qadimgi tosh bitiklarda pedagogik g'oyalarning ifodalanishi, ta'lim muassasalarida xalq pedagogikasi manbalarining o'rganilishi bilan bog'liq pedagogik bilim asoslari batafsil yoritilgan.

Taqrizchilar:

D.X. Yulchiyeva

*University of business and science dotsenti,
pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD),*

M. Toshev

Oriental universiteti dotsenti, pedagogika fanlari nomzodi

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligining
2025-yil 15-dekabrda buyrug'iga asosan nashrga tavsiya etilgan.

ISBN 978-9910-12-082-4

**© F.B. Bayjonov va boshqalar, 2026.
© "METHODIST NASHRIYOTI", 2026.**

KIRISH

Kitob o'qimagan odamning ham, millatning ham kelajagi yo'q.
Sh.M. Mirziyoev

Hozirgi zamonaviy sharoitida ta'lim va tarbiya shaxsni har tomonlama voyaga yetkazish, unda komillik va malakali mutaxassisga xos sifatlarni shakllantirishda muhim o'rin tutadi. Bugungi tezkor davr talabalarni ham qisqa muddatda va asosli ma'lumotlar bilan qurollantirish, ular tomonidan turli fan asoslarining puxta o'zlashtirilishi uchun zarur shart-sharoitlar yaratishni taqozo etmoqda. Zamonaviy sharoitda ta'lim jarayonining barcha imkoniyatlariga ko'ra shaxsni rivojlantirish, ijtimoiylashtirish va unda mustaqil, tanqidiy, ijodiy fikrlash qobiliyatlarini tarbiyalashga yo'naltirilishi talab qilinmoqda.

Ma'lumki, "Xalq pedagogikasi" fani jamiyat a'zolarini o'sha jamiyatning yetakchi omillariga mos qilib shakllantirish bilan shug'ullanadigan ilmiy-nazariy va amaliy faoliyatlar tizimidir. Respublikamizda ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarda ma'naviy-axloqiy sifatlarni shakllantirish, milliy g'urur hamda qadriyatlarimizga asoslangan ta'lim-tarbiya jarayonini tashkil etishda milliy o'quv dasturini joriy etish bo'yicha amalga oshirilayotgan islohotlar natijaviyligini ta'minlashda ta'lim muassasalarida faoliyat olib boruvchi o'qituvchilarni umumiy va ixtisoslikka oid metodik talablarga mos ravishda pedagogik faoliyatni tashkil etish, jumladan, "Xalq pedagogikasi" fanini samarali o'qitishda PIRLS xalqaro baholash dasturlari mazmuniga integratsiyalashgan o'qitish shakllarini muvofiqlashtirish muhim ahamiyat kasb etadi. O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasida "...professional korpusni yaratish, pedagog xodimlarning malaka talablarini, shuningdek, yangilangan ta'lim standartlarini joriy etish uchun egallanadigan ko'nikmalarni aniqlashning yangi usullarini joriy etish¹" kabi ustuvor vazifalar belgilangan.

¹ Ўзбекистон Республикаси халқ таълими тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш туғрисидаги Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони, 29.04.2019 йилдаги ПФ-5712-сон

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 29-apreldagi PF-5712-son "O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish Konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi Farmoni, 2018-yil 14-avgustdagi PQ-3907-son "Yoshlarni ma'naviy-axloqiy va jismonan barkamol etib tarbiyalash, ularga ta'lim-tarbiya berish tizimini sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Qarori, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2018-yil 8-dekabrdagi 997-son "Xalq ta'limi tizimida ta'lim sifatini baholash sohasidagi xalqaro tadqiqotlarni tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Qarori hamda mazkur faoliyatga tegishli boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarda belgilangan vazifalarni amalga oshirishda ushbu darslikni tayyorlanishida muayyan darajada xizmat qiladi.

Ushbu fan unib o'sayotgan yosh avlod uchun atrof-olamni o'rganish, fanlardan barcha bilimlarni o'zlashtirish, ijtimoiy faol kompetensiya va qobiliyatlarni egallashlarida asosiy bosqich bo'lib hisoblanadi. "Xalq pedagogikasi" milliy urf-odatlar, an'analar, udumlar, bayram va marosimlarning tarbiyaviy ahamiyati yordamida bolalarning o'qish motivatsiyasi, tashqi olamga qiziqishlari kuchayadi, ularda jamoa ruhiyatini hamda o'zligini his etish, o'ziga nisbatan tanqidiy tahlil barqarorlashgan tarzda tus oladi.

Shaxsning ijtimoiy xarakteri va fikri, odob-axloqi, bilim darajasi va muomala madaniyati ham "Xalq pedagogikasi" fanini o'qitish orqali shakllantirsak yanada maqsadga muvoffiq bo'ladi. Ushbu darslikning yaratilishida faylasuf, sharqshunos, pedagog olimlarning ishlari yo'llanma vazifasini o'tadi.

MUNDARIJA

1	Xalq pedagogikasi - fan sifatida.....	6
2	Xalq pedagogikasi manbalari.....	13
3	Xalq pedagogikasining didaktik va tarbiyaviy imkoniyatlari.	24
4	“Xalq pedagogikasi” va O’rta Osiyo buyuk mutafakkirlarining pedagogik g’oyalari.	35
5	Xalq og’zaki ijodi xalq pedagogikasining muhim manbai sifatida.	43
6	“Avesto” va xalq pedagogikasi g’oyalaridagi uyg’unlik.....	52
7	Xalq pedagogikasi manbalari bo’lmish qadimgi tosh bitiklarda pedagogik g’oyalarning ifodalanishi.....	60
8	Masal, matal va maqollarning mantiqiy fikrlashni rivojlantirishdagi ahamiyati.....	71
9	Dostonlar, afsona va rivoyatlar – bebaho qadriyatlar majmui sifatida....	81
10	Oila tarbiyasining xalq pedagogikasi manbalarida aks etishi.....	88
11	“Xalq pedagogikasi” da yoshlarni tarbiyalashning metod, usul va vositalari.....	96
12	Diniy ta’limotlar xalq pedagogikasining muhim ma’naviy-axloqiy tarbiya vositasi sifatida.....	112
13	Islom dinida axloqiy – ma’naviy qarashlar.	127
14	“Xalq pedagogikasi”da milliy urf-odatlar, an’analar, udumlar, bayram va marosimlarning tarbiya vositasi sifatidagi o’rni.....	145
15	“Xalq pedagogikasi”da turli xalq va millat milliy urf-odatlari, an’analari, marosimlarning tarbiya vositasi sifatida o’rni.....	152
16	Xalq pedagogikasida mavsumiy va diniy bayramlarning mazmun mohiyati va tarbiyaviy ahamiyati.....	160
17	Xalq milliy o’yinlarning mazmuni va tarbiyaviy ahamiyati.....	168
18	Ta’lim muassasalarida xalq pedagogikasi manbalarining o’rganilishi.....	178
19	Xalq tarbiya nazariyasida tabiatni muhofaza qilish masalalari.....	193
20	Sog’lom turmush tarziga oid xalqona ibratlar.....	201
21	Xalq pedagogikasi manbalarida so’zlashish odobi va muomala madaniyati masalalari.....	214
22	Xalq pedagogikasida xalq amaliy san’ati va hunarmandchiligi, milliy me’morchilik namunalari tarbiya manbai sifatida.....	231
23	Xalq pedagogikasida o’zbek milliy san’ati, madaniyati va ma’naviyatini ifodalanishi.....	246
	Glossariy.....	261
	Foydalanilgan adabiyotlar ro’yxati.....	271

ISBN 978-9910-12-082-4

9 789910 120824

